

Комисия за регулиране
на съобщенията
Вх. № 12-01-209
Дата: 15 01 09

LOBUL
COSMOS GROUP
i. Ref. № 90034
No. 14 / 1. 2009

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
КОМИСИЯ ЗА
РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА
ГР. София 1000, ул. „Гурко“ №6

Относно: Обществено обсъждане на Проекта на Решение на Комисията за регулиране на съобщенията за определяне на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, като пазари, подлежащи на ex ante регулиране и определяне на пазарите на обществено достъпни национални и международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, като пазари, подлежащи на ex ante регулиране, прието с Решение № 2307 от 20.11.2008 г. на Комисията за регулиране на съобщенията /КРС/

УВАЖАЕМИ ДОКТОР БОЖКОВ,

Във връзка с горепосочения проект на решение на КРС, публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на комисията, „Космо България Мобайл“ ЕАД Ви предоставя своето становище по него.

Приложение съгласно текста.

С уважение,

Захариас Коцибос
Изпълнителен директор
„Космо България Мобайл“ ЕАД

СТАНОВИЩЕ

на „Космо България Мобайл” ЕАД

Относно: Проект на Решение на Комисията за регулиране на съобщенията за определяне на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, като пазари, подлежащи на *ex ante* регулиране и определяне на пазарите на обществено достъпни национални и международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, като пазари, подлежащи на *ex ante* регулиране, прието с Решение № 2307 от 20.11.2008 г. на Комисията за регулиране на съобщенията

Във връзка с провежданото обществено обсъждане на проект на Решение на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) за определяне на пазарите на:

√ достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни потребители;

√ достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за бизнес потребители;

√ обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение;

√ обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение;

√ обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение;

√ обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение;

като съответни пазари, подлежащи на *ex ante* регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответните пазари, определяне на предприятие със значително въздействие върху съответните пазари и налагане, продължаване и изменение на специфични задължения на това предприятие (Проект на Решение), приет с Решение № 2307 от 20 ноември 2008 г. на КРС, молим да вземете предвид позицията на “Космо България Мобайл” ЕАД, както следва:

С посочения по-горе Проект на Решение и с документа за определяне, анализ и оценка на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение (Анализа) КРС установява, че на пазарите за достъп до обществени телефонни услуги в определено местоположение¹ и на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение² липсва ефективна конкуренция. На посочените пазари за предприятие със значително въздействие върху всеки един от пазарите е определена „Българска телекомуникационна компания” АД (БТК). На БТК са продължени, изменени или наложени нови специфични задължения на ниво предоставяне на услуги на едро и на ниво предоставяне на услуги на дребно.

¹ Пазар 1 и пазар 2 от Анекса на отменената Commission Recommendation of 11/02/2003 On Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to *ex ante* regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communication networks and services (Text with EEA relevance).

² Пазари 3, 4, 5 и 6 от Анекса на отменената Commission Recommendation of 11/02/2003

Следва да се има предвид, че още Законът за далекосъобщенията от 2003 г. (обн., ДВ, бр. 88 от 2008 г., отм., ДВ, бр. 41 от 2007 г.) въвеждаше понятието „оператор със значително въздействие върху пазара” и определяше като съответни пазари, подлежащи на ех ante регулиране пазара на фиксирани телефонни мрежи и предоставяне на фиксирани гласови телефонни услуги и пазара на предоставяне на услугата „линии под наем”. През м. септември 2004 г. КРС определи БТК за оператор със значително въздействие върху пазара на фиксирани телефонни мрежи и предоставяне на фиксирани гласови телефонни услуги и върху пазара на предоставяне на услугата „линии под наем” и наложи предвидените към онзи момент специфични задължения, свързани с взаимното свързване (равнопоставеност, прозрачност, типово предложение за взаимно свързване, съвместно разполагане, избор на оператор (за всяко повикване и на абонаментна основа), ценови ограничения и т. н. От изложеното става ясно, че повече от 4 години БТК като исторически оператор и като оператор със значително въздействие върху пазара е компания, чиято дейност е регулирана в съответствие с действащото към съответния момент законодателство.

От друга страна, либерализацията при предоставянето на телефонна услуга е факт от 2003 г. Към настоящия момент съществуват повече от двадесет предприятия, предоставящи обществена телефонна услуга в определено местоположение, но въпреки това вече повече от 5 години след либерализацията БТК продължава да притежава изключително висок пазарен дял – повече от 96 на сто, а алтернативните на БТК предприятия не могат да заемат значителни позиции на пазарите на предоставяне на обществена телефонна услуга в определено местоположение.

От изложеното може да бъде направен извод, че независимо от наложените до момента на БТК специфични задължения, на пазара на достъп до обществена телефонна услуга в определено местоположение и на пазара на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение, конкуренцията не е стимулирана в достатъчна степен, за да могат да бъдат изпълнени целите, регламентирани както в отменения Закон за далекосъобщенията, така и в чл. 4 от действащия Закон за електронните съобщения (ЗЕС).

В този смисъл считаме, че независимо от правилния в известна степен подход при определяне на специфичните задължения на БТК, след Анализа на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение на БТК, следва да бъдат наложени такива специфични задължения, че да могат да бъдат изпълнени целите, регламентирани в Европейска регулаторна рамка 2002 в сектора на електронните съобщения и съответно транспонирани в ЗЕС.

На становище сме, че следва да бъде внимателно изследван опита на останалите държави-членки на Европейския съюз, предвид обстоятелството че към настоящия момент в голяма част от европейските страни пазарите, предмет на настоящата процедура са определени като конкурентни. Това показва, че националните регулаторни органи на държавите-членки са конкретизирали и специфицирали по такъв начин наложените специфични задължения, че се е стигнало до изпълнение на основната цел на Регулаторна рамка 2002, а именно създаване на устойчив конкурентен пазар. С постигането на тази цел се спомага и постигането на останалите цели на рамката, свързани със защита на интересите на потребителите. Поради това считаме, че при окончателното определяне от КРС на специфични задължения, които да бъдат наложени на БТК, следва да бъдат отчетени в по-голяма степен причините, довели до установената неефективна конкуренция, за да бъде постигнат целения резултат.

Същевременно, отчитайки положените усилия от страна на КРС и имайки предвид гореизложеното, не може да не бъде отчетено, че Анализът и оценката на пазарите в редица отношения са повърхностни и на места непълни.

Анализът съдържа главно стандартните общи методологични положения и малко конкретика – позоваване на Общата позиция на Групата на Европейските регулатори³. Липсват конкретни фактически данни и направени въз основа на тях оценки за основни характеристики на тези пазари като:

- сравнение на концентрацията на пазарния дял на историческото предприятие, изчислен на база телефонни постове и концентрацията на пазарния дял на историческите предприятия в страните-членки на ЕС;
- сравнение на историческото ниво на цените на дребно на обществената телефонна услуга, предоставяна в определено местоположение в България и страните-членки на ЕС;
- сравнение на структурата на приходите по видове услуги на БТК и структурата на приходите по видове услуги на историческите предприятия в страните-членки на ЕС;
- среден приход от абонат на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение в страната и сравнение със средните стойности на този показател за страните-членки на ЕС.

Отсъствието на горните данни не дава възможност да се направи оценка в каква степен предвидените в Анализът мерки отговарят на регулаторната политика в страните от ЕС по тези пазари.

Не може да не бъде споменато, че някои от тези данни и графики са представени в Годишния доклад на КРС за 2007 г., но липсват в основния документ по анализ и оценка на конкретните пазари, което в голяма степен предопределя характера на последния като повърхностен и недостатъчно задълбочен документ.

В малкото конкретни данни има неясноти и неточности – в Таблица 5 на стр. 49 от Анализът не е посочено конкретно как са получени визираните стойности на среднопретеглените цени за повикванията (в лв./минута)⁴.

Неприемливо е смесването на среднопретеглената цена за повиквания от фиксирана мрежа към друга фиксирана мрежа **общо** за селищни и междуселищни разговори.

Прави впечатление, че голяма част от предложените за налагане на БТК специфични задължения продължават своето действие, като същите са доразвити в известна степен. Становището ни е, че продължаването на наложени специфични задължения, чрез „косметични промени” в тяхното съдържание няма да доведе до постигане на целения резултат – ефективна конкуренция, водеща до по-големи ползи за потребителите на телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение.

Както беше посочено по-горе и както е служебно известно на КРС, въпреки наложените специфични задължения БТК продължава да запазва пазарния си дял изключително висок и пазарите, предмет на ех ante регулиране, остават изключително

³ *Common Position on the approach to appropriate remedies in the ECNS regulatory framework (“Remedies” document)*

⁴ *В интернет страниците на компаниите не могат да бъдат намерени цени за повикване от мобилна мрежа към фиксирана мрежа със стойност от 0,20 лв./мин.*

неконкурентни. Поведението на БТК на пазарите, предмет на настоящата процедура е такова, че конкурентите не се допускат да навлязат на пазара и дори в отделни случаи се стига до умишленото им изгласване от пазара.

Задълбочаването на антиконкурентното поведение на БТК води съответно и до задълбочаване на формулираните от КРС конкурентни проблеми. В тази връзка предлагаме в допълнение на предложеното от КРС и при отчитане на основните конкурентни проблеми на БТК да бъдат наложени и други задължения, по отношение на които ще вземем становище по-долу в настоящото изложение.

Практически в Анализа почти не са предвидени нови специфични задължения за БТК. Ценовите ограничения се позовават единствено на ограниченията, предвидени при анализа на пазарите на едро (терминирани и генериране). За другите компоненти на цените на дребно се прилага използваната формула (стр. 123) за периодично увеличение на максималните цени на дребно чрез потребителския ценови индекс (CPI). Трябва да се подчертае, че в страните-членки на ЕС е налице стабилизиране и намаление на цените на дребно на фиксираните телефонни услуги през последните 5-6 години⁵, докато в Анализа се предвижда периодично **увеличение** тези цени.

Като цяло единственото ново задължение, което се предлага да бъде наложено на БТК, е за предоставяне на услугата наемане/ отдаване под наем на абонатни линии на едро (Wholesale Line Rental WLR).

В пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение БТК има безпрецедентно висок пазарен дял над 97 на сто от общия брой на фиксираните телефонни постове и 96 на сто от приходите от предоставяне на обществена телефонна услуга в определено местоположение при средно 64 на сто за страните-членки на ЕС. Високият относителен дял на приходите на БТК от месечните абонаменти за телефонен пост е индикация за злоупотреба с господстващо положение. Високите цени на месечните абонаменти се използват за крос-субсидиране при предоставянето на пакетни услуги. Същевременно в Анализа не са налице данни спрямо тези цени да се прилагат задължения за ценови ограничения по чл. 221 от ЗЕС. Напротив, Анализът предвижда възможности за увеличаването на цената на месечните абонаменти.

Едновременно с горното, моля да имате предвид, че подкрепяме КРС по отношение на възприетото виждане на БТК да бъдат наложени конкретни специфични задължения както на ниво предоставяне на услуги на дребно, така и на ниво предоставяне на услуги на едро. Такъв е бил подходът, възприет от националните регулаторни органи и в Ирландия, Италия, Люксембург и т. н. при провеждане на първия кръг на определяне, анализ и оценка на пазарите, подлежащи на ех ante регулиране. Считаме, че именно налагането на специфични задължения на ниво предоставяне на услуги на едро и съответно на дребно ще създаде възможности за ограничаване прилагането на антиконкурентни практики от страна на БТК и ще спомогне в по-голяма степен за развитие на ефективна конкуренция.

По отношение на задълженията, налагани на ниво предоставяне на услуги на едро:

√ задължение за предоставяне на услугата избор на оператор (за всяко повикване и на абонаментна основа)

⁵ Brussels, 19/03/2008 SEC(2008) 356 VOLUME 2 – Figure 71,72

На становище сме, че задължението към БТК за предоставяне на услугата „избор на оператор” произтича от разпоредбите на ЗЕС – чл. 135, ал. 1, както правилно е посочено в Анализа.

Чрез определянето на БТК като задължен субект да предоставя услугата избор на оператор, се индивидуализира посоченото в разпоредбите на закона. Същевременно не можем да не споменем, че услугите по избор на оператор на преносна среда към настоящия момент и в хоризонт до 2 години напред вече губят своя смисъл на фона на общото намаляване ползването на обществена телефонна услуга в определено местоположение и предвид конвергенцията на услугите.

Посоченото задължение, макар и наложено на БТК с Типовото предложение на взаимно свързване от 2004 г., не доведе до стимулиране и развитие на конкуренция на този тип услуги и не изпълни своето предназначение. В този смисъл считаме, че при продължаването на това специфично задължение КРС следва да има предвид всички слабости, допуснати до момента, като бъде обмислен вариант, който да даде възможност на алтернативните предприятия реално да предоставят на потребителите услуги по избор на оператор на преносна среда.

✓ задължение за предоставяне на услугата наемане/отдаване под наем на абонатни линии на едро (wholesale line rental WLR)

Регулаторна рамка 1998 в областта на далекосъобщенията не регламентира налагане на специфично задължение на предприятие със значително въздействие върху пазара за наемането/отдаването под наем на абонатни линии на едро (wholesale line rental, WLR). Въпреки това националните регулаторни органи на някои страни-членки са взели решение да наложат подобно специфично задължение, позовавайки се на необходимостта операторите, предоставящи услугата избор на оператор на абонаментна основа (carrier pre-selection CPS) да изпращат на абонатите си единна сметка, в която да бъдат включени плащанията, както към историческия оператор, предоставящ услугите по достъп до обществената телефонна мрежа в определено местоположение (абонамент), така и за проведените разговори (calls).

Регулаторна рамка 2002 даде правото на националните регулаторни органи да налагат на предприятието със значително въздействие върху пазара специфичното задължение за наемането/отдаването под наем на абонатни линии на едро WLR. Практиката на Националните регулаторни органи в страните-членки е да налагат това специфично задължение по три начина:

- като мярка на ниво услуги на едро чрез дефиниране на нови пазари на едро

Националният регулаторен орган на Великобритания (Office of Communications, OFCOM) е първият, който налага като мярка WLR. През 2003 г., когато OFCOM се опитва да наложи задължението WLR, се сблъсква с проблема, че разглежданият пазар на едро (за генериране на повиквания в определено местоположение на обществената телефонна мрежа, пазар 8) включва единствено повикванията, но не и достъпа до обществената телефонна мрежа в определено местоположение. В този случай OFCOM предпочита да определи няколко пазара (различни от посочените в отменената Препоръка на ЕК) за услуги по абонатни линии под наем на едро (wholesale exchange line services) и налага WLR като мярка на някои от тези пазари. Холандският регулатор (Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit OPTA) също определя нов пазар за достъп на едро (low capacity access) през ноември 2005 г. и налага като мярка WLR.

- като мярка на ниво услуги на дребно на пазари 1 и 2

Националните регулаторни органи, определили историческия оператор като предприятие със значително въздействие на пазари 1 и 2 от отменената препоръка (access to the public telephone network at a fixed location for residential/business customers), са наложили WLR като мярка на основание разпоредбата на чл. 17 от Директива 2002/22/ЕО за универсалната услуга и правата на потребителите. Според Европейската комисия именно това е най-добрият подход през 2004 г. Националните регулаторни органи на Австрия, Ирландия, Португалия и Швеция са поели именно по този път.

- като мярка на ниво предоставяне на услуги на едро на пазар 8

В началото на 2005 г. предоставянето под наем на абонатни линии на едро беше наложено изненадващо и като специфично задължение на пазар 8 (call origination on the public telephone network provided at a fixed location). Датският регулатор (NITA) разшири дефиницията на пазар 8, като включи предоставянето на достъп на едро до обществената телефонна мрежа (wholesale access to the public telephone network) и наложи наемането/отдаването под наем на абонатни линии на едро като специфично задължение. Европейската комисия в своите коментари посочи, че WLR може да бъде наложено като мярка на пазар 8 и без да се определя отделен пазар на достъп. Френският регулатор възприе подобен подход.

От изложеното по-горе става ясно, че практиката на държавите-членки е да налагат като мярка предоставянето на наемане/отдаване под наем на абонатни линии на едро (WLR) с цел стимулиране и развитие на конкуренцията, като според Европейската комисия специфичното задължение на кой пазар да бъде наложен зависи изцяло от фактичката обстановка на конкретния национален пазар.

В този смисъл считаме, че КРС правилно предлага на БТК да бъде наложено такова задължение, тъй като един от основните проблеми, пред които са изправени алтернативните предприятия е именно невъзможността да бъде изградена алтернативна на БТК инфраструктура.

✓ задължение за равнопоставеност

Считаме за правилни разсъжденията на КРС, свързани с налагане на БТК на задължение за равнопоставеност. Безспорно, предвид сегашната структура на компанията задължението за равнопоставеност следва да се разглежда по отношение на свързаните по смисъла на Търговския закон лица и по отношение на отделните дейности, извършвани в рамките на самото БТК.

Същевременно следва да бъде отчетена интерпретацията на задължението за равнопоставеност, което се предлага да бъде наложено на БТК, от КРС. В Анализа е посочено, че „... Задължението за равнопоставеност не предвижда задължително предлагането на идентични или еднакви условия, а се отнася до това всяко едно различие в предложените условия на отделните предприятия да бъде базирано на обективни критерии...”. Положителната на пръв поглед идея не би могла да бъде изпълнена конкретно по отношение на БТК. Както е посочено в Анализа, задължението за равнопоставеност не е ново за БТК, а напротив - продължава се наложеното такова с предходен акт на КРС. В този смисъл на КРС би трябвало да е служебно известно, че макар да е налице и към момента такова задължение, БТК категорично не спазва равнопоставеността по отношение на условията и най-вече ценовите такива. Установено от практиката е, че БТК предлага на пазарните си конкуренти различни

условия, включително и ценови такива, от условията, при които компанията предоставя обвързани услуги (bundled services). Нещо повече, самата КРС отчита в Анализа, визирайки сезонната промоция на БТК „Почивай активно”, че „... налаганата от началото на 2008 г. продуктова и ценова политика от „БТК” АД е насочена към предоставяне на различни пакети, обвързващи електронни съобщителни услуги от различни пазари на дребно.” Посочената сезонна промоция е типичен пример, че БТК не изпълнява наложеното ѝ задължение за равнопоставеност, а напротив - прилага такава ценова политика по отношение на предоставяне на услуги на конкуренти, че цели изтласкване на същите от пазара, затваряйки трафик в мрежите си (фиксирана и мобилна). Ето защо сме на становище, че продължавайки наложеното на БТК задължение за равнопоставеност, КРС следва да осъществява строг ex post контрол на наложеното задължение, с цел недопускане на антиконкурентно поведение от страна на историческото предприятие. Считаме, че контролът може да бъде осъществяван от КРС като в правомощията на комисията остане задължението за всеки конкретен случай, в който БТК прилага различни условия по отношение на другите си дейности или по отношение на конкуренти, КРС да може да преценява налице ли са „обективни критерии”, които обосновават подобно различие. Считаме, че по този начин в по-голяма степен ще бъде гарантирано ограничаването на възможността БТК да пренася пазарна сила от пазар на едро към пазар на дребно, както и от един пазар на дребно към други дейности на компанията, извършвани на други пазари на дребно.

Споделяме мнението, че задължението за равнопоставеност следва да обхваща както ценовите, така и неценовите условия, като същевременно отново моля да имате предвид, че основното в случая е ex post контролът, който следва да бъде упражняван от страна на регулатора за спазване на съответното задължение.

В тази връзка обръщаме внимание върху предложената от КРС редакция по отношение на изпълнение на задължението за равнопоставеност при предоставяне на услуги и информация, посочено в т. IX, А, 1.2. от Проекта на Решение, приет от КРС. Предлагаме следната редакция на задължението:

„1.2. Предоставянето на услуги и информация на предприятие, искащо да ползва услугите избор на оператор и/или наемане на абонатни линии на едро се осъществява при същите условия и качество, като тези, ползвани от предприятието със значително въздействие върху пазара *при предоставяне на услуги между различни свои мрежи*, както и предлагани от предприятието със значително въздействие на пазара на свързани с него лица, както на предприятията, с които вече е сключен договор.”

Предложената корекция би следвало да намери място и в Анализа.

√ задължение за прозрачност

Задължението за прозрачност е намерило отражение в няколко насоки - по отношение на услугите по избор на оператор на преносна среда и относно изготвянето на Типово предложение за предоставяне на абонатни линии на едро, както и за публикуване на определена информация.

По отношение на услугите по избор на оператор в Анализа и в Проекта на Решение е посочено, че това задължение се реализира чрез публикуване на Типово предложение за взаимно свързване, включително условия за реализиране на услугата избор на оператор.

В тази връзка Ви молим да имате предвид, че видно от Проекта на Решение на КРС за определяне на пазарите за генериране и терминиране в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, приет с Решение № 2430 от 19.12.2008 г. на КРС и изпратен на Европейската комисия и на националните регулаторни органи на страните-членки, в т. 4.1., която определя минималното съдържание на Типовото предложение за взаимно свързване не е регламентирано като отделен пункт условия за реализиране на услугата избор на оператор. Предлагаме в Проекта на Решение и в Анализа в съответствие с разпоредбата на чл. 135 от ЗЕС да бъде посочено конкретно по какъв начин следва да бъде изпълнявано задължението за равнопоставеност от страна на БТК при предоставяне на услуги по избор на оператор на преносна среда.

По отношение на задължението за изготвяне и публикуване на Типово предложение за предоставяне на абонатни линии на едро ще вземем становище по нататък в настоящото изложение.

По отношение на задължението за публикуване на данни и информация на интернет страницата на БТК Ви молим да имате предвид следното:

В т. IX, А, 2.1. от Проекта на Решение и на стр. 107 от Анализа е посочено, че БТК се задължава да публикува и актуализира на официалната си страница в интернет финансовите отчети на предприятието в срокове, съобразно разпоредбите на Закона за счетоводството (отчет за доходите, счетоводен баланс, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци, бележки към финансовия отчет включително, доклад на независимия одитор).

Същевременно в Проекта на Решение на КРС за определяне на пазарите за генериране и терминиране в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, приет с Решение № 2430 от 19.12.2008 г. на КРС и изпратен на Европейската комисия и на националните регулаторни органи на страните-членки по отношение на същото задължение, наложено на тези ex ante пазари е посочено, че БТК се задължава да публикува и да актуализира на официалната си страница в интернет финансов отчет (отчет за доходите, баланс), в срокове съобразно разпоредбите на Закона за счетоводството, а отчетът за промените в собствения капитал, отчетът за паричните потоци и приложенията към финансовия отчет трябва да се предоставят от БТК при поискване от Комисията. От изложеното следва, че цитираните текстове трябва да бъдат изменени при окончателното оформяне на Проекта на Решение и Анализа, предмет на настоящата процедура на обсъждане, с цел избягване на противоречия.

√ задължение за изготвяне и публикуване на Типово предложение за наемане на абонатни линии на едро

В Проекта на Решение на КРС и в Анализа е посочено минималното съдържание на Типовото предложение за предоставяне на услугата наемане/отдаване под наем на абонатни линии на едро.

На становище сме, че посочените минимални условия следва да бъдат допълнени, с оглед изпълнение в по голяма степен на задълженията на БТК за равнопоставеност и прозрачност.

На първо място си позволяваме да предложим, предвид посоченото в Анализа по отношение на задължението за равнопоставеност, че „... всяко едно различие в предложените условия на отделните предприятия да бъде базирано на обективни

критерии...”, следното: обективните критерии, въз основа на които може да бъде допуснато различие по отношение на определен субект, следва да бъдат определени в Типовото предложение.

Считаме, че именно чрез този механизъм ще се даде възможност да бъдат изпълнени в по-голяма степен задълженията за прозрачност и равнопоставеност и ще бъдат създадени условия за развитие на конкуренцията.

В допълнение, конкретно по предложеното от КРС по отношение на минималното съдържание на Типовото предложение предлагаме:

- т. 4.2., 1. от Проекта на Решение би могла да се допълни като се задължи БТК да посочи в Типовото предложение ограниченията при ползването на определени абонатни линии, в случай че има такива, както и причините за налагането на ограниченията;
- т. 4.2., 4. да се измени, като по отношение на обезщетенията при неизпълнение, считаме че те следва да се прилагат не само при неизпълнение на сроковете за предоставяне на услугите, но и при неизпълнение на други изисквания, свързани с предоставянето на услугите, в т. ч. и изисквания, свързани с качеството на услугите. В тази връзка предлагаме т. 4.2., 4 от Проект на Решение да се измени както следва:

„4. Стандартни условия на договора, включително обезщетения за неизпълнение при предоставянето на услугите, когато е необходимо;”

Освен горното считаме, че като минимално съдържание на Типовото предложение следва да бъде включено задължение за БТК за уведомяване за промени в характеристиките на предоставяните услуги, които могат да влошат качеството на услугите, предоставяни на другата страна или да влошат качеството на услугите, предоставяни от тази друга страна на нейните крайни потребители. Подобно уведомяване следва да се извършва най-малко два месеца преди извършване на съответната промяна.

На следващо място предлагаме с Проекта да се въведе задължение за БТК да изпраща на КРС за сведение копие от сключени договори въз основа на Типовото предложение в едномесечен срок от тяхното подписване по аналогия с разпоредбата на чл. 159, ал. 2 от ЗЕС. По този начин ще бъде гарантирано в по-голяма степен изпълнението на наложените специфични задължения и ще се създаде известна сигурност, че предприятието със значително въздействие върху пазара няма да прилага антиконкурентно поведение по отношение на определена категория конкуренти.

✓ ценови ограничения

Споделяме посоченото в Анализа, че налагането на специфични задължения без налагането на ценови ограничения няма да доведе до постигане на целите, посочени в чл. 4 от ЗЕС.

В Анализа е постановено, че КРС възнамерява да наложи на БТК ценови ограничения свързани, както с предоставяне на услугата избор на оператор, така и при предоставяне на услугата наемане на абонатни линии на едро. Напомняме, че отмененият Закон за далекосъобщенията изискваше от КРС да наложи на БТК задължение за предоставяне на взаимно свързване при разходоориентирани цени (за генериране и за терминиране). Още през 2004 г. КРС одобри Система за определяне на разходите на БТК, която в рамките на 4 години е претърпяла своето развитие и към

момента методологията, на която се основава системата, е на пълно разпределяне на разходите (Fully Allocated costs - FAC), с изключение на разходите за амортизация.

От КРС не е отчетено обстоятелството, че в проекта на Препоръка относно регулаторния подход при определяне на цените за терминиране във фиксирани и мобилни мрежи⁶ на Европейската комисия, която предстои да бъде приета в кратък период от време, изрично се определя и се препоръчва оценката на ефективните разходи да се основава на текущите разходи и на използването на подход „отдолу нагоре“ (bottom up) за моделиране, използващ като съответна методология за отчитане на разходите Long Run Incremental Costs (LRIC). Отбелязваме, че в по-голямата част от страните-членки на Европейския съюз се прилага системата LRIC, а не непрецизната и в много случаи некоректна FAC.

Във връзка с гореизложеното, “Космо България Мобайл” ЕАД последователно поддържа своята позиция, че на БТК следва да бъде наложено специфично задължение от КРС да разработи нова система за определяне на разходите до 1 януари 2010 г., основана на методологията LRIC.

По отношение на налагането на ценови ограничения за предоставяне на услугата наемане на абонатни линии на едро, КРС предлага цените на услугата наемане на абонатни линии на едро да се определя чрез прилагане на методологията „Retail-minus”. На становище сме, че тя не е подходяща при определяне на цената на услугите за наемане на абонатни линии, независимо, че е подходяща по-принцип като вид ценови ограничения, които може да бъдат наложени при предоставянето на WLR и е използвана на практика при налагането на задължение за ценови ограничения в редица държави-членки, като Ирландия, Италия и Норвегия.

На становище сме, че използването на методология Retail-minus до известна степен излиза извън приложното поле на ЗЕС. Съгласно разпоредбата на чл. 221, ал. 2 от ЗЕС, КРС може да наложи на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар на дребно специфични задължения като прозрачност, равнопоставеност и ценови ограничения, включително задължение за разходоориентираност. Съгласно ал. 3 на цитираната разпоредба, КРС с оглед защита на крайните потребители и стимулиране на ефективна конкуренция, може само в рамките на посочените по-горе задължения да наложи на предприятията със значително въздействие върху съответния пазар на дребно и задълженията, посочени в разпоредбата. В тази връзка поради обстоятелството, че методологията Retail-minus не е посочена в цитираната разпоредба, предлагаме да бъде обмислен вариант за изменение на същата с някои от посочените в чл. 221, ал. 3 методи.

На второ място, в случай че въпреки горните съображения Retail-minus бъде наложено като вид ценови ограничения, моля да имате предвид, че тя следва да бъде прецизирана. В Анализа е посочено, че цената за достъп на едро ще се формира като разлика между цената за достъп на дребно и разходите, които се извършват от БТК за предоставяне на услугата достъп на дребно (avoidable costs). В тази връзка следва да се посочи, че в Анализа не е посочено точно коя „цена за достъп на дребно” се има предвид – на основния план на БТК, който е „БТК У дома 50” или средна цена на дребно от всички цени на дребно за достъп. На становище сме, че „БТК У дома 50” не

⁶ *Draft Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU*

би могло да се използва, тъй като в цената за достъп са включени 50 безплатни минути и следователно тя не би могла да бъде използвана като основа за изчисления. В допълнение считаме, че не може да бъде взета предвид и средна цена на дребно от всички абонаменти на БТК. В този смисъл, в случай че изчисляването на цената на едро за достъп бъде определена въз основа на средно претеглената цена за достъп на дребно, би се стигнало до много силен натиск чрез печалбата (margin squeeze) от страна на БТК. По отношение на втория елемент, въз основа на който ще бъде формирана цената за достъп на едро (разходите, които се извършват от БТК за предоставяне на услуга достъп на дребно) не може да не отбележим, че нееднократно в Анализа се посочва от КРС, че разходите на БТК не могат да бъдат установени.

Предвид изложеното предлагаме, при налагането на ценови ограничения за предоставяне на услугата наемане/отдаване на абонатни линии на едро да бъде използвана методология, различна от методологията Retail-minus.

По отношение на задълженията, налагани на ниво предоставяне на услуги на дребно:

√ задължения за равнопоставеност

КРС предлага на БТК да бъде наложено задължение за равнопоставеност, което се изразява в забрана за дискриминация на отделните потребители при предлагане на сходни услуги. Видно от Анализа, допустимо е БТК да третира по различен начин различните участници, освен когато не го налагат обективни причини. В тази връзка бихме искали отново да обърнем внимание, че от Проекта на Решение на става ясно как ще се преценява дали са обективни критерии или не, както и кой ще преценява това. Поради горното би следвало КРС да включи в Проекта на Решение изброяване (не изчерпателно) на обективни критерии, както е предложено и по-долу.

√ забрана за необосновано обвързване на предоставяните услуги в ценови пакет

Видно от Анализа и КРС е достигнала до становището, че е налице хипотезата на чл. 221, ал. 4, т. 4 във връзка с ал. 3 от ЗЕС, а именно, че БТК прилага необосновано обвързване на услуги, като по този начин пренася пазарна сила от един на друг пазар на дребно. Считаме, че обвързването на услуги от предприятие с господстващо положение на пазара, особено предприятие, притежаващо изключително висок пазарен дял като БТК, е изключително голям конкурентен проблем. Подкрепяме твърдението, че на БТК следва да бъде наложено именно горното специфично задължение, за да се намали възможността за подтискане на конкуренцията от страна на историческия оператор. Предлагането на фиксирана телефонна услуга на ниска цена и обвързването ѝ с предоставянето на различни други услуги, така че клиентът да не избере да ползва никоя от тях самостоятелно, пречи в голяма степен на развитието на конкуренцията. Подобно поведение във всички случаи оказва влияние върху останалите участници на пазара, които не могат да предложат подобно многообразие от услуги като БТК на голям брой потребители, които са обвързани с компанията като исторически оператор.

√ възможност за обвързване на услугите за достъп, с други предоставяни услуги в ценови пакет, 90 дни след изпълнение на наложеното задължение за изготвяне и публикуване на Типово предложение за наемане на абонатни линии на едро

Считаме, че това специфично задължение би помогнало за създаване на условия за развитие на конкуренцията. Същевременно считаме, че конкретизацията на това задължение следва да бъде в различна от определената от КРС посока. Считаме, че в случая не следва да бъде водещо изпълнението от страна на БТК на задължението за изготвяне и публикуване на Типово предложение за наемане на абонатни линии на едро. На становище сме, че възможността за БТК да обвързва услугите за достъп с другите предоставяни услуги в ценови пакет следва да се предоставя едва след сключване и прилагане на практика на най-малко един договор въз основа на Типовото предложение.

√ задължение за прозрачност

Наложено на БТК задължение за прозрачност продължава своето действие като компанията е задължена да предоставя информация и данни, които би следвало да осигурят прозрачност по отношение на условия, при които се предоставят услугите, предмет на настоящата процедура. БТК ще е задължена да публикува и актуализира на страницата си в интернет и да предоставя при поискване от крайните потребители на информация, свързана с предлаганите услуги. БТК ще бъде задължена да предоставя и цените за достъп, и всички видове потребителски цени, „...включително данни за отстъпки и специални ценови пакети”.

На становище сме, че посочването на „данни за отстъпки” на интернет страницата на компанията няма да доведе до постигане на целта, а именно осигуряване на прозрачност и равнопоставеност при предоставянето на услуги, а оттам и до постигане на основната цел - защита на конкуренцията. Предлагаме в конкретния случай и имайки предвид наложеното задължение за равнопоставеност, вкл. и забраната за необосновано обвързване на услуги, БТК да бъде задължена да публикува „обективните критерии”, на които следва да отговаря дадена категория потребители, за да могат да се възползват от отстъпките, като това е приложимо както за абонаментните планове, предлагани от БТК, така и за отделни промоционални кампании.

По отношение на задължението за публикуване на определена финансова информация отново обръщаме внимание текстът да бъде приведен в съответствие с Проекта на Решение на КРС за определяне на пазарите за генериране и терминиране в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, приет с Решение № 2430 от 19.12.2008 г. на КРС и изпратен на Европейската комисия и на националните регулаторна органи на страните-членки.

√ ценови ограничения, в т. ч. разделно счетоводство, разходоориентирани цени, вкл. система за определяне на разходите; ценови таван; предварително предоставяне на информация за цените на регулираните електронни съобщителни услуги и ценови пакети

- по отношение на задължението за разделно счетоводство

КРС продължава наложеното задължение за водене на разделно счетоводство като мотивира това с необходимостта от осигуряване на ефективна пречка за крос субсидиране. Считаме, че крос субсидирането на услугите на дребно е основен проблем на конкуренцията на анализирания пазари и поради тази причина би следвало КРС

стриктно да контролира доколко БТК спазва специфичното задължение за водене на разделно счетоводство.

- по отношение на задължението за определяне на разходоориентирани цени в т. ч. Система за определяне на разходите

По отношение на задължението за определяне на разходоориентирани цени, определени въз основа на Система за определяне на разходите молим да имате предвид изложеното по-горе във връзка със същото задължение, наложено на ниво предоставяне на услуги на едро.

- по отношение на определянето на ценови таван

С Проекта на Решение и с Анализа КРС определя ценови таван (price cap)

Основна компонента от цената на фиксираната телефонна услуга е първоначалната цена за селищен и междуселищен разговор (call set-up charge), въведена преди няколко години от БТК. Първоначалната цена от 0.11 лева без ДДС ще бъде над три пъти по-висока от най-скъпата регулирана услуга на едро през 2010 г. – двоен транзит, видно от Проекта на Решение, изпратено на Европейската комисия и регулаторните органи на страните-членки, което е абсурдно, като се има предвид техническата реализация на услугите. Тази цена може да бъде по-висока, защото анализът предвижда възможности за увеличаването на първоначалната цена за селищен и междуселищен разговор.

Следва да бъде отчетено и обстоятелството, че предложената формула за определяне на максимални цени за повиквания към други мрежи (фиксиращи, мобилни и мрежи от вида “точка много точки” е неразбираема. Като по принцип подкрепяме идеята на КРС да бъде въведена регулация на тези цени на дребно на БТК с цел осигуряване на условия за ефективна конкуренция, считаме, че е абсолютно неясно каква е стойността на компонентата G и като цяло каква е нейната логика. Опитите ни за практическото ѝ разшифроване чрез заместване с числа води до абсурдни и невъзможни резултати. Във формулата, по която се изчислява тази компонента вероятно е допусната грешка, която обръщаме внимание да бъде изяснена или поправена, съобразно идеите на КРС.

По отношение на предложената формула за определяне на максималните цени на дребно в рамките на мрежата, бихме искали да обърнем внимание, че с оглед коректното ѝ прилагане е необходимо изрично да бъде уточнен за какъв период ще бъде отчитан индексът на потребителските цени (CPI), като този период следва да бъде относим с периода на индексирание на цените на дребно от страна на БТК.

Във връзка с гореизложеното становище Ви молим, при оформяне на окончателната позиция на КРС да бъдат взети предвид предложенията на “Космо България Мобайл” ЕАД.